

เกร็ด
วิทย์

เรื่องเล่าของ คนนอกห้อง

Lab

เบญจพร บริสุทธิ์ *

ถ้าเอ่ยถึงคำว่า “ห้องปฏิบัติการ” และ “สารเคมี” สำหรับคนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานกับสิ่งเหล่านี้ คงจะมีความเข้าใจและคุ้นเคยเป็นอย่างดี แต่สำหรับคนที่ไม่มีความรู้หรือไม่ได้เกี่ยวข้องนับว่าเป็นสิ่งที่ไกลตัวมากและไม่มีวันเรียนรู้ได้ง่าย ๆ เลย และยิ่งเป็นหัวข้อของผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการด้วยแล้ว จะมีกี่คนเข้าใจความหมายในใจของคนเหล่านี้ “งานหนักมากขอเวลาพัก ขออุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment, PPE) เพิ่มด้วย ทำไงดีสุขภาพร่างกายเริ่มแย่ สุขภาพจิตเริ่มไม่ไหว” ...และบางครั้งเสียงที่สะท้อนออกไปนอกจากจะหายเข้ากลีบเมฆวันดีคืนดีก็กลับมาบั่นทอนกำลังใจผู้ปฏิบัติงานทุกระดับทุกทางทุกโอกาส จนบางทีมีคำปลอบโยนเศร้า ๆ ให้คนห้อง Lab บางคนอุ่นใจว่า “ถ้าไม่มีใครรัก ก็รักตัวเองให้เป็น” เพราะมันคงดูเป็นเรื่องตลกร้ายมาก ถ้าคุณเอาแต่นั่งวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ให้ชาวบ้านใช้อย่างปลอดภัย แต่ตัวเองยังมีแต่ความเสี่ยงและไม่มีความปลอดภัยเลย

และด้วยสายงานที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสารเคมี หรือห้องปฏิบัติการ แต่ต้องจับผลัดจับผลูมาคลุกคลีกับเรื่องราวของห้องปฏิบัติการและสารเคมี ทำให้มีเหตุการณ์ที่ต้องเจอมากับตัวเองจึงกล้าที่จะ

บอกว่ามันสำคัญและจำเป็นจริง ๆ นะ ที่บุคลากรห้องปฏิบัติการทั้งหลายต้องดูแลสุขภาพของตนเอง

เรื่องมันเกิดจากวันหนึ่งเป็นวันที่ต้องประสานพาคณะทำงานเดินทางไปเยี่ยมชมการจัดการของเสียของบริษัทแห่งหนึ่ง คณะเราได้รับการต้อนรับอย่างดี บริษัทได้ภูมิใจนำเสนอบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานของบริษัท และเมื่อถึงเวลาเยี่ยมชมโรงงาน พวกเราได้รับการขอร้องให้สวมอุปกรณ์ป้องกันศีรษะ (หมวกนิรภัย) ซึ่งเป็นข้อบังคับอย่างหนึ่งของบริษัท แน่นอนมันเยี่ยมมาก...ให้คะแนนเต็มห้า สำหรับนโยบายการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment, PPE) แต่ใครจะเชื่อว่าเดินชมโรงงานยังไม่ถึงครึ่งทาง คนนอกห้อง Lab อย่างเราจะหน้าซีด มือสั่น ตาลาย เวียนหัว เปลือกตาเริ่มบวม จนถูกหัวหน้าคณะสั่งให้ออกจากพื้นที่เพื่อไปพักพื้นที่ !!

ความคิดแว็บแรก..ที่เข้ามาในสมองระหว่างเดินตอก ๆ ไป สักพัก คือตลอดเวลาการเดินทางเยี่ยมชมโรงงานของคณะ เราเดินอยู่ที่โล่งแจ้ง..ย้าอีกครึ่ง.. “โล่งแจ้ง”.. จึงไม่มีการสวมอุปกรณ์ป้องกันระบบการหายใจเราได้กลิ่นสารเคมีเป็นระยะ ๆ และเมื่อเราเกิดอาการบางอย่างขึ้น จึงถูกสั่งให้ออกจากพื้นที่ในทันที แสดงว่าสิ่งที่เรากำลังได้รับเป็นสิ่งที่อันตราย... ขณะที่คนอื่น ๆ ซึ่งทำงานคลุกคลีอยู่ในห้องปฏิบัติการกลับเดินต่อจนจบโปรแกรม มันเป็นความคุ้นชินกับกลิ่นสารเคมีของคนที่ทำงานในห้องปฏิบัติการอย่างนั้นหรือ แม้เราจะดีใจที่ได้รับการปกป้องความปลอดภัยให้กับคนนอกห้อง Lab ในวันนั้น แต่ก็มีคำถามหนึ่งค้างคาอยู่ในใจ “ความคุ้นชินหมายถึง ความอดทนต่อสิ่งที่อันตรายในห้อง Lab หรือไม่ ??? ดีความง่าย ๆ ว่า ถ้านี่คือห้องปฏิบัติการ ที่เป็นสภาวะแวดล้อมปิด ที่ใคร ๆ เรียกว่า

* นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ สำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ

“ที่อับอากาศ” คนในห้อง Lab ก็ถูกรุมด้วยกลิ่นและไอระเหยของสารเคมีมีการสูดดมเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจผิวหนังและทุกอวัยวะที่เป็นช่องทางผ่าน และถ้าไม่มีการป้องกันตัวที่ดีพวกเขาเหล่านั้นมีโอกาสได้รับอันตรายจากสารเคมีตลอดช่วงเวลาปฏิบัติงาน มันเป็นเรื่องที่น่ากลัวมากกกก.. ขนาดเราสัมผัสเพียงแค่ครึ่งชั่วโมงก็แทบจะเอาตัวไม่รอด แล้วพวกเขาสะสมสารเคมีในร่างกายไว้มากขนาดไหน เคยตรวจเช็คสภาพแวดล้อมในช่วงระยะเวลาของการทำงานหรือไม่ รวมทั้งได้ตรวจเช็คร่างกายกันเป็นประจำหรือเปล่า

การที่ไม่มีความรู้ที่จะป้องกันดูแลตัวเอง ทำให้เราเริ่มนับหนึ่งใหม่ในการเรียนรู้สิ่งที่ไม่คุ้นเคย เราเริ่มเชื่อฟังคำชี้แนะของคนที่มีความรู้มากกว่าเรา ที่ใส่ใจและห่วงใยเรื่องความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี โดยเฉพาะการสอนให้รู้จักอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่ต้องใช้ขณะปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับของพวกนี้โดยตรงเลยสักนิด แต่เมื่อวันหนึ่งเราจำเป็นต้องใช้มันขึ้นมาล่ะ.. ดังนั้นการเรียนรู้ไว้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องเสียหายซึ่งคงพอ ๆ กับการที่เราเข้าใจแล้วว่าทำไมต้องถูกเตือนเรื่องการห้ามนำเอาอาหาร เครื่องดื่ม เข้าไปในห้องปฏิบัติการ และทำไมเวลาสารเคมีหกหรือมีอะไรเกิดขึ้นในห้องปฏิบัติการถึงต้องมีการเขียนรายงานอุบัติเหตุ และมีมาตรการดำเนินการโดยเปิดหน้าต่างทุกบาน

เปิดประตูทุกประตูเพื่อระบายอากาศให้เร็วที่สุด (ในกรณีที่ไม่ใช่สารพิษหรือสารติดเชื้อ) ทำให้ต้องใช้ตัวดูดซับทำความสะอาดสารเคมีแทนกระดาษทิชชูธรรมดา ทำให้เวลาต้องการทิ้งต้องติดฉลากที่ดูขยี้แฉ่งไว้ว่าเป็นขยะปนเปื้อน

อยากบอกว่าดีจังเลย..ที่ปัจจุบันมีการเรียนรู้พื้นฐานความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการกันมากขึ้น และถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นมาสู่พวกเรา นี่ละมันคือความห่วงใยของคนในองค์กรเดียวกัน คนนอกห้อง Lab อย่างเราอยากบอกให้รู้ว่า..เราห่วงใยพวกคุณนะ และอยากเห็นพวกคุณทำงานอย่างปลอดภัยด้วยเช่นเดียวกัน ดูแลตัวเองด้วยทุกครั้งที่เราปฏิบัติงานในห้อง Lab และทำทุกอย่างด้วยความระมัดระวังและปลอดภัย รักนะ..จ๊ิบ..จ๊ิบ..